
UNDERLAG FÖR SAMRÅD

AB FORTUM VÄRME SAMÄGT MED STOCKHOLMS STAD

**ANSÖKAN OM ÄNDRING AV BEFINTLIGT MILJÖTILLSTÅND
TILL ATT INKLUDERA RETURTRÄFLIS I VÄRTAVERKET**



2017-10-05

Hej!

Välkommen till samrådsmöte den 18 oktober klockan 18.00 i restaurang Vinterträdgården, Fortum Värme, Jägmästargatan 2. Vi vill gärna ta del av dina synpunkter innan vi lämnar in en tillståndsansökan för ändrad verksamhet i Värtaverket till Mark- och miljödomstolen. I detta samrådsunderlag förklarar vi ärendet lite kort.

I Stockholm finns ett av världens största system för fjärrvärme och fjärrkyla. Produktionen omfattar även el och sker i huvudsak vid Värtaverket. Anläggningen har varit en del av Stockholms stadsprofil sedan 1903. I maj 2016 invigdes det nya biobränslebaserade kraftvärmeverket i Värtaverket.

Vi på Fortum Värme strävar alltid efter att minimera användningen av resurser i vår produktion. Den träflis som används idag är förnybar och består i huvudsak av grenar och toppar som blir över vid skogsbruk. Vi vill även kunna använda flis från returträ (RT-flis) som bränsle i biokraftvärmeverket i Värtaverket. RT-flis består av återvunnet trämaterial som tidigare använts. Huvudsakligen utgörs RT-flis av välsorterat bygg- och rivningsavfall av trä.

RT-flis är i stort sett ett helt förnybart bränsle som oftast inte kan återanvändas eller återvinnas på annat sätt. Återvinning innebär att energi som annars skulle ha gått förlorad tas tillvara. Flis från returträ ersätter därmed annat bränsle som kommer direkt från skogen. På detta sätt bidrar RT-flis till bättre hushållande av naturresurser.

Det biobränslebaserade kraftvärmeverket i Värtaverket är byggt för att kunna elda RT-flis. Genom att använda RT-flis i Värtan frigörs biobränsle från skogen för andra anläggningar som inte kan använda RT-flis som bränsle.

RT-flis är torrare än det skogsflis som vi använder i biokraftvärmeverket idag. Eftersom RT-flis har ett högre energiinnehåll per ton och mindre vatteninnehåll kan vi minska antalet transporter om vi byter ut en del skogsflis mot RT-flis.

Det krävs en justering av miljötillståndet för Värtaverket för att även RT-flis ska få användas som bränsle. Vi planerar därför att ansöka om ändring av befintligt tillstånd enligt 9 kap. Miljöbalken hos Mark- och miljödomstolen till att även omfatta 650 000 ton RT-flis per år. RT-flisen ersätter då motsvarande energimängd annan flis.

Under tillståndsprocessen samråder vi på Fortum Värme med berörda myndigheter, organisationer och allmänheten. Ta chansen att få svar på dina frågor på samrådsmötet den 18 oktober 2017 klockan 18.00 i restaurang Vinterträdgården, Fortum Värme, Jägmästargatan 2. Synpunkterna kommer med i den fortsatta processen. Innan vi lämnar in en tillståndsansökan kommer vi att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.

Du kan också följa ärendet på vår hemsida fortumvarme.se/vartaverket. I faktarutan på sista sidan i detta samrådsunderlag finns en beskrivning av tillståndsprocessen.

Innehållsförteckning

1	Om Fortum Värme	1
2	Om fjärrvärme	1
2.1	Så här fungerar det	1
2.2	Fjärrvärme är effektivt	2
2.3	Befintlig verksamhet i Värtaverket	3
3	Vad ansökan handlar om	4
3.1	Avgränsningar	4
4	Miljökonsekvensbeskrivning	4
5	Kontakta oss	5

1 Om Fortum Värme

Fortum Värme skapar ett behagligt inomhusklimat till boende och verksamma i Stor-Stockholm. Vi levererar värme och kyla till över 10 000 kunder och vidare till långt fler användare. Vi är ett lokalt energibolag som producerar resurseffektiv fjärrvärme, fjärrkyla och el och ägs till lika delar av Fortum och Stockholms stad. Tillsammans med våra kunder och stockholmarna har vi bidragit till att Stockholm räknas som en av världens mest hållbara huvudstäder.

Vår vision är att tillsammans med kunder och partners utvecklar vi de mest hållbara energilösningarna för attraktiva städer.

Vårt mål är att förse samtliga kunder med klimatneutral och resursneutral energilösning baserad på 100 procent förnybar och återvunnen energi senast 2030.

2 Om fjärrvärme

Fjärrvärme, fjärrkyla och el produceras i centraliserade och storskaliga produktionsanläggningar. Viktigast är kraftvärmeverken som hettar upp vatten som pumpas ut i fjärrvärmenätet, ett rörledningssystem på drygt 2 900 kilometer i Stor-Stockholm. I kraftvärmeverken produceras även el. Det handlar alltså om ett stort system som levererar värme och kyla till många användare.

Då det blir kallare väder och behovet av uppvärmning ökar, producerar Fortum Värme ytterligare fjärrvärme i enklare anläggningar endast avsedda för värmeproduktion, fortfarande med hög verkningsgrad.

2.1 Så här fungerar det



1. Bränsle levereras till fjärrvärmeverket och omvandlas till värmeenergi genom förbränning.
2. Vatten värms upp i anläggningen och röken som uppstår renas.
3. Det varma vattnet pumpas ut i fjärrvärmenätet.

4. Vattnet når fastigheten, där värmen växlas över till fastighetens slutna värmesystem.
5. Fastigheten värms upp genom att varmvatten cirkulerar i huset.
6. Det nu nerkylda vattnet fortsätter att cirkulera i fjärrvärmesystemet tills det åter når fjärrvärmeverket för att värmas upp igen.

Fjärrkyla fungerar på samma sätt fast omvänt. Fastigheter och kommersiella lokaler kyls med nerkyldt vatten som cirkuleras i Fortum Värmes fjärrkylanät på närmare 250 kilometer. Vattnet kyls med kallt sjövattnet eller med värmepumpar. När efterfrågan på kyla är större än normalt används effektiva sjövattnenkylda kylmaskiner.

2.2 Fjärrvärme är effektivt

Fortum Värmes produktionssystem består av ett 30-tal anläggningar med en samlad kapacitet på omkring 3 700 MW värme och 720 MW el. Fortum Värmes basproduktion utgörs av kraftvärme, där el produceras samtidigt med värme, för ökad effektivitet. All el säljs på Nordpool och bidrar till att sänka Fortum Värmes produktionskostnader.

De många anläggningarna och bränslesorterna gör att Fortum Värme kan optimera produktionen. Bolaget har en central funktion för systemoptimering som säkerställer optimal värmeproduktion och trygga leveranser.



Figur 1. Det sammankopplade fjärrvärmesystemet i Stockholm där Värtaverket är en viktig del.

2(6)

UNDERLAG FÖR SAMRÅD
2017-10-05

2.3 Befintlig verksamhet i Värtaverket

Vid Värtaverket produceras värme, kyla och elkraft. I anslutning till anläggningen, vid Norra Kajen, finns bränsledepån där bränsle lossas, lastas och förvaras. Värtaverkets bränslebaserade produktionsenheter är lokaliserade till fastigheten Nimrod 7 i stadsdelen Hjorthagen, medan värmepumpsanläggningar i huvudsak är lokaliserade till värmeverken vid Ropsten 1, 2 och 3. Bränsledepån är lokaliserad till Fortum Värmes Energihamn vid Norra Kajen i Värtahamnen. Vid Energihamnen hanteras även fasta bränslen.

Anläggningens närmaste bostadsområde utgörs av stadsdelarna Hjorthagen och Östermalm samt grannkommunen Lidingö. Värtaverket gränsar också till annan industriverksamhet i Värtahamnen.

Den ena pannan i Värtaverket drivs framförallt med kol och ska avvecklas till 2022, medan den andra pannan i biokraftvärmeverket är nybyggd och drivs med biobränsle. Båda är mycket energieffektiva och producerar både värme och el. Dessutom finns flera stora värmepumpar som producerar både värme och kyla i Värtan.

3 Vad ansökan handlar om

Fortum Värme vill även kunna använda flis från returträ (så kallad RT-flis) som bränsle i biokraftvärmeverket i Värtaverket. RT-flis består av återvunnet trämaterial som tidigare använts. Huvudsakligen utgörs RT-flis av välsorterat bygg- och rivningsavfall av trä.

3.1 Avgränsningar

Eftersom Värtaverket redan har ett miljötillstånd kommer ansökan, den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen att fokusera på den planerade ändringen av verksamheten.

En första bedömning av vilka aspekter som planeras att beskrivas i kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) presenteras i avsnitt 4 nedan.

4 Miljökonsekvensbeskrivning

De miljöaspekter som preliminärt bedöms vara relevanta att beskriva i kommande miljökonsekvensbeskrivning är följande:

Luft

Pannan i biokraftvärmeverket i Värtaverket är tekniskt utformad för eldning av RT-flis redan i sin ursprungliga utformning och leverantörens garantier täcker detta bränsle.

Befintlig reningsutrustning är byggd för att kunna hantera bränsle av olika kvaliteter. Den förändring som den här ansökan kommer att handla om ligger gott och väl inom detta spann. Dock skiljer sig reglerna för biobränsle något från RT-flis varför detta kommer att beskrivas.

RT-flis dammar lite mer än flis. Det är framförallt en arbetsmiljöfråga och hanteras exempelvis genom att en lätt vattendimma sprayas över flisen så att dammet binds.

Vatten och vattenmiljö

Befintlig reningsutrustning är byggd för att kunna hantera bränsle av olika kvaliteter. Den förändring som den här ansökan kommer att handla om ligger gott och väl inom detta spann även vad gäller vatten.

Lilla Värtan omfattas av kravet i Vattendirektivet på att man inte får försämma eller försvåra att uppfylla de miljö kvalitetsnormer som finns.

Avfall

Volymer och typer av avfall bedöms inte förändras genom den ansökta förändringen. Påverkan på askkvaliteten kommer att redovisas.

Riskaspekter

RT-flis är torrare än skogsflis. Det medför som nämnts att risken för damning vid lossning är större och att hanteringen behöver anpassas för att ta hänsyn till detta

Värtaverket är en Sevesoanläggning redan idag. Detta ändras inte genom den nya tillståndsansökan som är aktuell nu men Fortum Värmes säkerhetsrapport behöver uppdateras så att även RT-flisen beskrivs i den.

4(6)

UNDERLAG FÖR SAMRÅD
2017-10-05

Resurshushållning

RT-flis är i stort sett ett helt förnybart bränsle som oftast inte kan återanvändas eller återvinnas på annat sätt. Återvinning innebär att energi som annars skulle ha gått förlorad tas tillvara. Flis från returträ ersätter därmed annat bränsle som kommer direkt från skogen. På detta sätt bidrar RT-flis till bättre hushållande av naturresurser.

Det bibränslebaserade kraftvärmeverket i Värtaverket är byggt för att kunna elda RT-flis. Genom att använda RT-flis i Värtan frigörs bibränsle från skogen för andra anläggningar som inte kan använda RT-flis som bränsle.

RT-flis är torrare än det skogsflis som vi använder i bi kraftvärmeverket idag. Eftersom RT-flis har ett högre energiinnehåll per ton och mindre vatteninnehåll kan vi minska antalet transporter om vi byter ut en del skogsflis mot RT-flis.

Nedskräpning

Vid lossning från framförallt båt finns det alltid risk för nedskräpning om inte lämpliga åtgärder vidtas. Sådana åtgärder kan till exempel vara att lossning sker vid lägre hastighet än vid annat bränsle. Lämpliga åtgärder för att det inte ska ske kommer att redovisas i ansökan. Lossning sker endast under kort tid. I övrigt är hanteringen i huvudsak sluten.

Övrigt

RT-flis har liknande egenskaper som rent träflis vad avser lukt och ljudnivåer. Hanteringen av RT-flis bedöms inte komma att kräva ombyggnader som påverkar ljudbilden. Aspekterna naturmiljö, friluftsliv, riksintressen och markanvändning bedöms inte heller påverkas.

5 Kontakta oss

Ett samrådsmöte för allmänheten kommer att hållas den 18 oktober 2017, klockan 18.00 i restaurang Vinterträdgården, Fortum Värme, Jägmästargatan 2. Du kan också följa ärendet på vår hemsida fortumvarme.se/vartaverket.

Om du har frågor eller synpunkter kring pågående tillståndsansökan är du välkommen att framföra dessa via brev, e-post eller telefon till Sweco. Vi behöver få in dina frågor eller synpunkter senast den 8 november 2017 för att kunna beakta dessa inom ramen för samrådet. Däremot går det självklart bra att ställa frågor även senare.

SWECO

Linn Arvidsson

Box 385

651 09 Karlstad

e-postadress: linn.arvidsson@sweco.se

telefon: 054-14 17 32

På uppdrag av AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad

FAKTARUTA: Beskrivning av tillståndsprocessen

Den planerade verksamheten i Värtaverket är tillståndspliktig enligt miljöbalken och prövas av Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Tillståndsprövningen omfattar en rad moment som ger berörda parter möjlighet att påverka Mark- och miljödomstolens beslut.

Innan tillståndsansökan lämnas in till Mark- och miljödomstolen ska verksamhetsutövaren Fortum Värme lämna upplysningar till berörda och ge dem möjlighet att ställa frågor och lämna in synpunkter.

För dig som bor i närheten eller på annat sätt berörs av verksamheten kan det vara bra att känna till hur en tillståndsprövning enligt miljöbalken går till. Här är en kort beskrivning.

1. Samrådet genomförs och Fortum Värme tar emot muntliga som skriftliga synpunkter från berörda enskilda och myndigheter.
2. Det som kommer fram under samrådet sammanfattar Fortum Värme i en samrådsredogörelse.
3. Fortum Värme upprättar en miljökonsekvensbeskrivning, som tillsammans med ansökan och teknisk beskrivning lämnas in till Mark- och miljödomstolen. Det beräknas ske under slutet av 2017.
4. Vid behov ålägger Mark- och miljödomstolen Fortum Värme att komplettera ansökan.
5. Ansökan publiceras i DN, Svenska Dagbladet och Östermalmsnytt så allmänheten får möjlighet att yttra sig. Om du har synpunkter behöver du lämna in dem skriftligen i detta skede. Mark- och miljödomstolen begär också in yttranden från berörda myndigheter.
6. Inkomna yttranden granskas och Fortum Värme ges möjlighet att bemöta dem.
7. Ofta kallar Mark- och miljödomstolen till förhandling vilket också publiceras i DN, Svenska Dagbladet och Östermalmsnytt.
8. Därefter fattar Mark- och miljödomstolen ett beslut och meddelar domen. Det beräknas ske 2018.
9. Domen kan överklagas.
10. Eventuella överklaganden avgörs av Mark- och miljööverdomstolen.

6(6)

UNDERLAG FÖR SAMRÅD
2017-10-05